

UKA 2015/150, 151, 152, 157, 158 & 159

10. november 2015

Múte B. Egede

Immikkoortut 150, 151,152,157,158,159 ataqatigiisillugit siullermeerneqassapput

(Imm. 150, 151, 152, 157, 158 aamma 159 ataqatigiisillugit siullermeerneqassapput)

(Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Niuernermit Nunanullu Allanut Naalackersuisoq)

Siunnersuut: Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut Namminersorlutik Oqartussat akuersissutigissagaat Nunarsuarmioqatigiit ataatsimoorussamik isumaqatigiissutaat radioaktiviusut ikummatikut aamma radioaktiviusut eqqagassat isumannaatsumik isumagineqartarnissaat pillugit. (Eqqagassalerinermut isumaqatigiissut)

Uunga siunnersuut: Atomip nukinganik pissuteqartumik ajutoortoqartillugu imaluunniit qinngornernik ulorianartunik pissuteqartumik ajornartorsiortoqalersillugu ikiuunnissaq pillugu IAEA-imi nunani tamalaani isumaqatigiisummut (Ikiuunnissamut nunani tamalaani isumaqatigiissut) Namminersorlutik Oqartussat akuersinissaat pillugu oqaaseqaateqarnissaq pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Siunnersuut: Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut Namminersorlutik Oqartussat akuersissutigigaat Atom-ip nukinganik sakkoqarluni pinerliiniartoqartarneranut akiunermut Nunarsuarmioqatigiit isumaqatigiissutaat.

Siunnersuut: Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut Namminersorlutik Oqartussat akuersissutigissagaat International Labour Organization - ILO -p isumaqatigiissutaa nr. 115, sulisartut qinngornernut ingerlaartunut (ioniserende) illersorneqarnissaat pillugu isumaqatigiissutaasoq akuersissutigineqassasoq. Uunga siunnersuut: IAEA-imi atomip nukiganit atortussianik inissisimaffiini isumannaarinissaq pillugu nunani tamalaani isumaqatigiisummut allannguummut Namminersorlutik Oqartussat akuersinissaat pillugu oqaaseqaateqarnissaq pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

Uunga siunnersuut: Atomip nukiganut isumannaallisaaneq pillugu IAEA-imi nunani tamalaani isumaqatigiisummut Namminersorlutik Oqartussat akuersinissaat pillugu oqaaseqaateqarnissaq pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Niuernermit Nunanullu Allanut Naalackersuisoq)

Immikkoortut arfinillit ullumikkut isummerfigisassavut tassaapput nunat tamalaat akornanni assigiinngitsutigut uranip passunneqarneranut tunngasutigut isumaqatigiissutit, uranimik piaanerp kingunerisassaanut, nunani tamalaani

qinngornernik ulorianartunik akullit niuerutigineqarnerannut aammalu sulisartut illersorneqarnissaannut pisinnaatitaaffinullu tunngasut.

Inuit Ataqatigiinniit siunnersuutigereernikuugaluarparput oqaaluuserisassat pineqartut tamarmik immikkut oqaluuserineqassasut aammalu oqaluuserineqarnissaat kinguartinneqassasoq. Isumaqatigiissutimmi isummerfigisassavut imaannaanngitsorujussuupput assigiinngitsorujussuullutillu, taamaattumillu tamarmik immikkut oqallisigineqartariaqaraluarlutik. Oqaaseqatigissatsinni sapinngisarput naapertorlugu pineqartoq ataatsimut isigalugu aammalu siunnersuutit ataasiakkaat immikkut isiginiarlugit oqaaseqarfigisavagut.

Inuit Ataqatigiinniit aallarniutigalugu erseqqissaqqissavarput nunatsinni uranisiorqarnissaa akerlerigatsigu. Isumaqarpugut nunarput uranip nukissiuutigineqarneranut, sakkussiornermut allatigulluunniit uranimik pilersuisooqataalersinneqassanngitsoq. Nunarsuatsinni urani qinngornernillu ulorianartunik akullit allat kaaviiartinneqartut naammaqaat, taamatullu niuernermut uagut akuusariaqanngilagut.

Ullumi maani Inatsisartuni oqaluuserisavut tassaapput uranimik paaanermut niueruteqarnermullu nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutit. Kisianni aperisariaqarpugut; innuttaasut aperineqarnikkuuppat? Naamik. Tamatigoortumik itisuumillu uranisorerup uranimillu niueruteqarnerup kingunerisinnaasai pillugit oqallisereerpugut? Naamik. Pingaaruteqarluinnaraluartut saneqqunneqarsinnaanngitsullu qulaatiinnarlugit pivugut; tassami nunatta innuttai aalajangiiniarnerni akuutinneqanngillat, aperineqanngillat nunatsinni uranisiorlutalu qinngornernik ulorianartunik akulinnik paaallutalu avammut tuniniaasunngussanersugut.

Uranisiorneq aatsitassarsiornermut allanut naliginnaanerusunut assersuunneqarsinnaanngiaq. Uranip aatsitassallu allat qinngornernik ulorianartunik akullit peqqissutsimut innarleerujussuarsinnaapput, piiarneqarnerminni aammalu atorneqarnerminni tamani. Aallaqqaataaniilli aatsitassanik tamakkuninnga iluaquteqarniarneq naggatissaa tikillugu eqqagassarpassuarnik pilersitsiviuvoq, kinguaariippassuarnut tullernut isumagineqartussanngortussanik. Piaaffiusumiit sinnikorineqalersussat, soorlu Kuannersuarni eqqarneqartussat, tatsimut naqqa betonimik illersuuserneqarsimasumut iginneqartussaapput tamatuma ukiuni untritilikkuutaani nakkutigineqartussat. Kukkusooqassagaluarpat imaluunniit eqaavigineqartumiit seerisoqalissagaluarpat pinngortitaq innarlerneqarujussuarsinnaavoq aaqinneqarsinnaanngitsumik.

Urani imaluunniit qaarsoq piiagaq akuiagaq "yellowcake"-mik taaneqartartoq nunatsinniit anninneqaruni ungasissumut assartorneqaaqqaassaaq. Taamatut assartuineq nalunngilarput tamatigut isumannaatsumik pisinnaaneq ajortoq, nunat tamalaat isumaqatigiissutaat qassiugaluartulluunniit atuutsinneqaraluarpataluunniit. Pinerlunniartoqarneratigut imaluunniit kukkussuteqarnikkut ajutoortoqarsinnaavoq. Imaluunniit pinngortitami sakkortuumik pisoqarneratigut ajutoorujussuortoqarsinnaavoq, soorlu ukiualuit matuma siorna Japanimi taamatut pisoqartoq. Aamma radiop qinngorneranik akulinnik nukissiorneq tapersersunngilarput. Atomip nukinganik nukissiorneq minguitsuunngilaq. Uranimik paaanermi sinnikorpassuit eqqaaginnarsinnaavagut – minnerunngitsumillu atomip nukinganik nukissiorfinniit eqqagassarpassuit. Eqqagassat tamakku aamma siunissami nakkutigineqartussaapput. Tamatuma saniatigut uranip nunarsuarmi niuerutigineqarnerani akit apparaluttuinnarput, tamannalu pissutigalugu nunatsinni tunisassiuernissaq imminut akilersinnaassanani. Atomip nukinganik nukissiorneq annikilliartorpoq. Atomip nukinganik nukissiorfiit matuneqartartut ammartuniit nutaaniit amerlanerupput, tamannalu ilutigalugu

nukissiuutit allat atornerqarnerat annertusiartorluni. Ullumikkut seqinermit, anorimit immermillu nukissiorneq, atomip nukinganit nutaanit nukissiornermiit annertuneruvoq.¹ Nalunngilarput radiop qinngoranik akullit nappaatinik katsorsaaniarnermi atornerqartartut. Kisianni aamma nalunngilarput katsorsaaneq eqqarsaatigalugu atortussat radiop qinngorneranik akullit nunarsuatsinneereersut pisariaqartitsinermit naleqqiullugu naammattorsuusut. Røntgenimut qinnguartaallunilu katsorsaasarnermut pisariaqartitsineq eqqarsaatigalugu nunatsinniit uranimik tuniniaasariaqanngilagut. Minnerunngitsumik radiop qinngorneranik akulinnik piiaanermi tuniniaanermilu ileqqulersuutit peruserineqartartullu eqqarsaatigalugit mianersorfissarpassuaqarpoq. Radiop qinngorneranik akulinnik atuineq pillugu nunani tamalaani oqallinneq malinnaaffigaarput. Ilisimatoorpassuit isumaqatigiillutik oqaatigisarpaat atomip nukinganik nukissiorneq aammalu illuatungaani sakkutooqarnikkut sakkussiornermilu ulorianartunik qinngornilinnik atuineq immikkoortinneqarsinnaangitsut. Sunaluunniit radio qinngorneranik akulik igitassanngortinneqareernermi kingorna sulii ukiuni untritilikkaani plutoniumiliornermi atornerqarsinnaassaaq taamalillunilu aamma atominik sakkussiornermi atornerqarsinnaalluni.

Assartuinermi ajutoortoqarsinnaajuartarpoq, aammalu piiaanermut, tunisassiornermut imaluunniit nukissiornermut atatillugu kukkusooqarsinnaajuarluni. Aamma oqaluttuarisaanerup takutippaa yellowcake tillinneqartartoq. Aamma oqaluttuarisaanerup takutippaa ajutoortoqartartoq isumannaatsumik passusinnissaq qulakkeerneqarsinnaanani.

Atomimik sakkussiat tassaapput nunarsuatsinni sakkussiat ajornerfaat. Atomimik sakkussiat tassaapput nunarsuatta piioneerunneqarsinnaaneranut ulorianartorsiorititsisut annersaat. Taamaakkaluartorli atominik sakkussiaqarsinnaanermut inerteqqutinik nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutinik peqanngilaq. Qaartartut eqimattat pillugit aamma sakkussiat akuutissanik toqunartunik imallit pillugit akiuiniarnissaq isumaqataassutaavoq, atomimilli sakkussiat - USA-mi Ruslandimilu sulii amerliartortinneqarput, tamarmillu tuusintilikkaanik peqassasut ilimagineqarluni, Europamilu untritilikkaanik peqartoq. Tunngaviumik isumaqatigiissutaareeraluarpoq sakkussianik ikilisaasoqassasoq, taamaakkaluartorli USA-mi atomimik sakkunut qaartitsissutissat nutaanik taarsorneqarput. Paasissutissat tamakku isertuusaaanngillat. Ilaatigut tassaapput DIIS-imiit, Dansk Institut for Internationale Studier, qanittukut saqqummiunneqartut. Aamma DIIS-imiit saqqummiunneqartut ilagaat qinngornernik ulorianartunik passusinermi kukkusinnaanermut imaluunniit pinerluttulioortoqarsinnaaneranut qulakkeerinnilluni upalungaarsimasooqarsinnaanngitsoq². Aperisoqarsinnaavoq uranimik nunatsinni piiaasinnaaneq pillugu eqqartuinermi sooq atomimik sakkussiat eqqaaneqassanersut? Ersisaarinerunnaava? Naamik. Ulorianartoqarnera piviusuuvoq, tamannalu pineqartoq pillugu ilisimatuut tamarmik isumaqatigiissutigaa. Qinngornernik ulorianartunik akullit allanut atornerqartussatut naatsorsuusaaqaluartut ajortunik siunertalinnit pissarsiarineqarlutik sakkussiornermi atornerqannginnissaat qulakkeersinnaanngilarput. Tamanna Inuit Ataqtigiit peqataaffigisinnaanngilaat.

Aamma avatangiisit eqqarsaatigalugit Nunatta qinngornernik ulorianartunik akulinnik nunarsuatsinni pilersueqataalernissaa ajornartorsiutitut isigaarput. Fukushimaami ajonaarnersuaq takoreerparput. Tjernobyliimi ajunaarneq allalu takoreerpavut. Erseqilluinnartoq tassaavoq: Uiuni 35-ni kingullerni ajutoornikkut ajunaarnersuit tallimat pippat, avatangiisinik inunnillu innarleerujussuartut. Ukiut arfineq marluk ingerlaneranni ataasiarluni ajonaarnersuaqartarpoq.

² Oktoberip aallaqqaataani DIIS saqqummiussivoq Inatsisartunut ilaasortat tamarmik qaaqusaaffigisaanni.

Ulorianartorsioritsineq taamaattoq nunatta peqataaffigisariaqanngilaa. Pineqartut tassaapput isumannaatsuunissaq, peqqissuseq avatangiisillu. Inuit inuunerat pineqarpoq aamma kinguaatta inuunerat pineqarpoq. Nunatsinni annertoorsuarmik akisussaaffeqarpugut, akisussaaffillu tamanna maannakkorpiaq takkorliuppoq. Suli naameersinnaavugut. Naameersinnaatitaavugummi. Illit uangalu uranimut naameersinnaatitaavugut.

Nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutit pineqartut ataasiakkaarlugit samminnginneranni Inuit Ataqtigiinniit una siullermik oqaaseqarfigissavarput: Aalajangiiffissat siunnersuutini innersuussutigineqarpoq "Den nukleare brændselscyklus", tassa uranip ikummatigineqartup kaaviaarneratut paasineqarsinnaasoq.

Erseqqissaatigissavarput urani kaaviaartutut oqaatigineqarsinnaanngimmat. Tassami aatsitassanik radioaktiviusunik atuineq kaaviaartutut issuseqanngilaq, nuna assallugu aatsitassat piiarneqartarput imaluunniit kemikaliat atorlugit (in situ leaching) piiarniakkat pissarsiarineqartarlutik, mingutsitsinerujussuarmik kinguneqartartumik. Piianeq qanorluunniit ingerlanneqaraluaangami eqqagassanik pilersitsiviusarpoq, tamakkulu ukiuni untritilikkaani nakkutigisassanngortarlutik. Tamanna kaaviaartitsinertut (imaluunniit atoqqiisaqattaarnertut) oqaatigineqarsinnaangilaq. Qaarusummiit paaanerup kingorna yellowcake pilersinniarlugu kemikaliarpasuit atorneqartarput. Taamaliorneq atoqqiinertut imaluunniit pitsaasunik kingunissalittut eqqaaneqarsinnaangilaq. Parlattuanilli eqqagassanik ulorianartunik suli pilersitsiviusarpoq avatangiisinillu mingutitsisarluni. Taamaalereernerme atomip nukinganik nukissiorfinnut allanulluunniit assartorneqartarput suli allanik eqqagassanik pilersitsiviusunik.

Taamaattumik kaaviaartitsinertut imallunniit atoqqiisaqattaarnertut oqaatiginninniarneq eqqunngilaq, tassami qanorluunniit nassuiaasersorniaraluaaraanni pinerit tamaasa eqqagassanik nutaanik pilersitsisoqartarpoq. Eqqakkat atoqqinneqarneq ajortut. Piviusoq tassaavoq nunarsuatsinni sumiiffipparpsuarni atomimiit eqqakkanik toqqorsiveqalersimammat. Tamakku naammareeqaat uagut annertusarlugit ilasariaqanngilagut.

IAEA-p atominik tunnisassiorlut sinnerlugit oqaaseqartartuunera eqqaamassallugu pingaaruteqartuq isumaqarpugut, tassa avatangiisinik inunnilluunniit illersuinissaq pillugu oqaaseqartartuunngimmat.

Imm. 150: Isumaqtigiissut pineqartoq siulleq tassaavoq IAEA-p nunat tamalaat akornanni ikummatissat atoreernikut aammalu qinngornernik ulorianartunik akullit eqqagassartaat pillugit isumaqtigiissut (Eqqagassalerinermut isumaqtigiissut). Isumaqtigiissut taanna naapertorlugu suliassat naammaginartumik naammassissagaanni annertuumik aaqqissuusaanikkut suliaqartoqartariaqassaaq allaffissornikkullu isumannaatsumik ingerlatsisoqartariaqarluni. Ullumikkut taamatut piginnaaneqanngilagut, Inuit Ataqtigiinniillu apeqquserparput aaqqissuussinikkut piareersimanerluta imaluunniit ukiut amerlanngitsut ingerlaneranni piareersimasinnaalissanerluta. Upalungaarsimanissamut aaqqissuussinissami suminngaanniit aningaasaliissutissat pissarsiarineqassanersut pillugit Naalakkersuisut erseqqissunik akissuteqarnissaat kisaatigaarput. Isumaqarpugut nunarput isumaqtigiissummut tassunga ilanngutissanngitsoq aningaasartuutissat qanoq amerlatigissanersut qulakkeersimatinnagu. Inassutigissavarput aalajangiiffissat siunnersuutip suliarineqarnera kinguartinneqassasoq, nunatsinni uranisiortoqarlunilu avammut tuniniaasoqassanersoq innuttaasunut tusarniaareersimanissap innuttaasullu akuutinneqarnerisa qulakkeereersimanissaata kingornanut, taamatullu aningaasartuutissat qanoq annertutigiumaarnernannik ilisimasaqalereernissap kingornanut. Taamaattumik Nunarsuarmioqatigiit ataatsimoorussamik isumaqtigiissutaat radioaktiviusut ikummatikut aamma radioaktiviusut eqqagassat isumannaatsumik isumagineqartarnissaat pillugit aalajangiiffigisassatut siunnersuut (Eqqagassalerinermut isumaqtigiissut) akuersaarnianngilarpud.

Siunnersuut Eqqissimatitsinermut Avatanngiisinullu Ataatsimiititaliamut, Aatsitassanut Ataatsimiititaliamut kiisalu Inatsisinik Atortitsinermut Ataatsimiititaliamut sukumiisumik misissugassanngorlugu innersuupparput.

Imm. 151: Atomip nukinganik pissuteqartumik ajutoortoqartillugu imaluunniit qinngornernik ulorianartunik pissuteqartumik ajornartorsiortoqalersillugu ikiuunnissaq pillugu IAEA-imi nunani tamalaani isumaqatigiissut. Isumaqatigiissutip taassuma immiini takutippaa qinngornernik ulorianartunik akulinnik passussineq qanoq ulorianartiginersoq. Nunap arlaannaataluunniit kisimiilluni atominik imaluunniit qinngornernik ulorianartunik ajutoorneq upalungaarfisinnaanngilaa, tassungalu atatillugu eqqumiiginarpoq nunatsinni nalunngisaqareernerput 1968-imi B52-ip nakkarneratigut qinngornernik ulorianartunik nassatalimmik nakkartoqarnikummat. Soorunami nunatsinni qinngornernik ulorianartunik akulinnik angallassisoqarsimanera pingaartumillu atomimik sakkussianik angallassisoqarsimanera nalunnginnatsigu taava passussinissami allaniit ikiorserneqarnissarput qulakkeertariaqarparput. Isumaqatigiissutip eqikkarneqarneranni atuarneqarsinnaavoq: " Atomip nukinganik pissuteqartumik ajutoortoqartillugu imaluunniit qinngornernik ulorianartunik pissuteqartumik ajornartorsiortoqalersillugu naalagaaffinnut ilaasortaasunut sukkasuumik ikiuuttussanik pissarsinissamat iluaqutaasussamik, nunani tamalaani sinaakutissiinissaq, nunani tamalaani isumaqatigiissummut siunertaavoq, taamaaliornikkut malittaasut annikillisinneqarsinnaassallutik aammalu inuusut, pigisat avatangiisillu malittaasunut illersorneqassallutik". Tamatumani takutinneqarpoq sakkussianik atomitalinnik qinngornernilluunniit ulorianartunik passussineq pisariusorujussuusoq. Imaannaanngitsuvoq.

Nassuerutigineqartariaqarpoq radiop qinngorneranik akullit ulorianartuusut, ajutoortoqarsinnaasoq aamma ajutoortoqartartoq. Taamaammat uumatut ittunik isumaqatigiissuteqartoqartarpoq. Taamaakkaluarterli qangali ilaasortanngornikuunnginnatta soq massakkorpiaq ilaasortanngornissarput takusinnaanngilarput.

Siunnersuut Nunanut allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliami, Eqqissimatitsinermut Ataatsimiititaliami kiisalu Inatsisinik Atuutsitsinermut Ataatsimiititaliami sukumiisumik suliarineqartussatut innersuupparput.

Imm. 152: Atom-ip nukinganik sakkoqarluni pinerliiartoqartarneranut akiu(i)nermut Nunarsuarmioqatigiit isumaqatigiissutaat. Ikinngutit. Sooruna atomip nukinganik sakkoqarluni pinerliiartoqartarneranut akiuinermut isumaqatigiissusiortoqarsimasoq? Eqqarsarluariarta. Taamaattoqarpoq ulorianartut pineqarmata. Oqaluttuarisaanerup takutereerppaa qinngornernik ulorianartunik akullit aamma inunnit ajortunik siunertalinnit pigineqalersartut. Takoreerparput ajutoortoqarsinnaasoq. Immitsinnut salloqitassaagut isumaqassagaluarutta Nunatsinni taamatut pisoqarsinnaanngitsoq imaluunniit urani nunatsinneersoq atorlugu pinerliisoqarnavianngitsoq. Inuit Ataqaatigiit-niit erseqqissumik oqaatigissavarput manna; ullumikkut isumaqatigiissutip pineqartup ilannguffigineqarnissaanik siunnersuummik eqqartuinitinni uagutsinnut nunarsuarmioqataasunullu allanut paasittariaqaratsigu nunatsinni uransiortoqartariaqanngitsoq. Nunatsinni uransiussanngilagut, urani ajortunik siunertalinnit pissarsiarineqarsinnaammat, soorlu tamanna isumaqatigiissummi matumani ersersinneqartoq.

Siunnersuut Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliami sukumiisumik suliarineqartussatut innersuupparput.

Imm. 157: International Labour Organization - ILO -p isumaqatigiissutaa nr. 115, sulisartut qinngornernut ingerlaartunut (ioniserende) illersorneqarnissaat pillugu isumaqatigiissutaasoq. Isumaqatigiissutip aamma taassuma takutippaa qinngornernik ulorianartunik passussineq qanoq peqqinnissamat innarliitigisinnaanersoq. Sulisartut

qinngornernik ulorianartunik akulinnik passussisussat qinngorfigineqartussallu illersorniarlugit annertuumik upalungaarsortoqartariaqarpoq. Allaffissornikkut atortulersuutigullu piareersimanerput naammannerput? Aalajangiussassatut siunnersuummut ilanngussani erseqqissarneqarpoq "Qinngornernut ioniseriisunut sulisartut illersornissaannut malitttarisassiat aamma aqutsisoqarnikkut aqqissuussinerit tamarmik pinngortissimanissaannik Kalaallit Nunaata isumaqatigiisummik akuersissuteqarnera tunngaviliisuussapput. Nunami, imartami silaannarmilu sulinermut pineqartutut illersornissamut iliuuserisassat pilersinnerinut akisussaaffik danskit suliassaraat. Sinerissap avataani suliaqarnermut iliuuserisassat pisariaqartut pinngorsitsineq Kalaallit Nunaannit akisussaaffigalugu suliassaqarfiuvoq" (Imm.157-imut ilanngussa 1).

Inuit Ataqatigiinni kissaatigigaluarparput isumaqatigiisummumut sulisartut illersorneqarnissaannik siunertalimmumut akuersaarsinnaanissarput, taamaaliussaguttali piumasaraarput isumaqatigiisummi nunatsinnut piunasaqaataasut naammassineqarsinnaanersut Naalakkersuisut erseqqissumik akissagaat. Aamma nunatsinni uranisiortoqassanersoq innuttaasunit isummerfigineqartinnagu taamatut aalajangersaasinnaanngilagut.

Siunnersuutip Ilaqutariissutsimut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliami, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliami kiisalu Eqqissimatitsinerimut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliami sukumiisumik suliarineqarnissaa innersuussutigaarput.

Imm. 158: IAEA-imi atomip nukinganit atortussianik inissisimaffiini isumannaarinissaq pillugu nunani tamalaani isumaqatigiisummumut allannguut. Isumaqatigiissutip siunertaa pillugu imatut allassimasoqarpoq: (Imm. 158-imut ilanngussa 1), "Atomip nukinganit atortussianik inissisimaffiini isumannaarinissaq pillugu nunani tamalaani isumaqatigiissut, atomip nukinganit atortussiassat, assersuutigalugu sakkussianik tunisassiornermi ilaatinneqarsinnaasut, nunani tamalaani assartuussinerimut atatillugu susassaqqanngitsunit pissarsiarineqannginnissaannik isumannaarisoqarnissaanut tunngassuteqarpoq. Naalagaaffiit ilaasortaasut taamaalillutik atomip nukinganit atortussiassat assartorneqarneranni illersuinerimut iliuuserisassat pisariaqartunik aalajangiussinissamut pisussaaffile(r)neqarput, taamatullu naalagaaffiit ilaasortaasut iliuuseqarnermut erseqqinnerusumik allassimasunut arlalinnut pillaanissaq pillugu inatsisiliornissamut pisussaaffilerneqarlutik. Saffiugassat uranimik akoqartut nunani tamalaani isumaqatigiisummi aalajangersakkani aalajangersimasuni pineqartunut ilaatinneqanngillat, kisianni taamaattoq pisuni aalajangersimasuni illersuinerimut iliuuserisassat ilaatinneqassallutik aammalu allatigut nalinginnaasumik "mianersortumik ingerlatsivimi aqutsinerimut" ilaatinneqassalluti (tassa imaappoq aalajangersimasumik annertussusilimmik illersuineq.)" Matumani pineqartoq tassaavoq qinngornernik ulorianartunik akullit sakkussiornermi atorineqannginnissaat pillugu pappialatigut isumaqatigiissusiornissaq. Tamatuma uppernarsivaa taamaattoqartartoq. Uranip nunatsinneersup ajortunik siunertalinnit pissarsiarineqannginnissaa tamakkiisumik qulakkeersinnaanngilarput. Isumaqatigiisummi aamma uani piunasaqaataavoq nunatsinni upalungaarsimanissamut atortutigut allaffissornikkullu annertuumik piareersimatitaqassasugut. Nunatsinni tamanna akissaqartinnerparput? Qanoq ililluta qaqugulu tamanna isumannaareersimassaneripput qanorlu akissaqartissaneripput siunnersuummut akuersaartigata Naalakkersuisunit erseqqissumik akeqqarput.

Innersuut manna Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliami, Sanaartornermut Ataatsimiititaliami kiisalu Inatsisinik Atuatitsinerimut Ataatsimiititaliami sukumiisumik suliarineqassasoq innersuussutigaarput.

Imm. 159: Atomip nukinganut isumannaallisaaneq pillugu IAEA-imi nunani tamalaani isumaqatigiissut. Aalajangiussassatut siunnersuummut ilanngussa 1 naapertorlugu pineqartut tassaapput atomip nukinganik nukissiorfiit nunamiittut. Nunatsinni atomip nukinganik ikummatilinnik nukissiorfiliortoqarnissaannik pilersaaruteqartoqarnerisooq ilisimannngilarput. Naalakkersuisunit erseqqissumik paaserusupparput, siunnersuut manna

tunngavigalugu nunatsinni atomip nukinganik ikummatilinnik atuisoqarnissaa imaluunniit sanaartortoqarnissaa pilersaarutaanersoq? Inuit Ataqtatigiinni atomip nukinganik atuineq akerleraarput. Taamaattumik siunnersuut manna ilalersunngilarput.

Siunnersuutip Sanaartornermut Ataatsimiititaliami, Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliami aammalu Inatsisunik Atuuttsitsinermit Ataatsimiititaliami sukumiisumik suliarineqarnissaa innersuussutigaarput.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuutit tamaasa itigartippavut. Inatsisartut siulittaasoqarfiannut kimigiiserutigigaluarparput oqaluuserisassat pineqartut tamarmik kinguartinneqassasut, tassami maluginiarparput, isumaqtatigiissutinut annertoqisunut ilanngutissagaluarutta kingunissai pillugit partiini Inatsisartullu Allattoqarfianni tamakkiisumik nalilersuinissamut ilisimasat naammangitsut. Siunnersuutit itigartillugit qinnutigaarput, piareersaataasussaasimagaluit suliarineqarsimanngitsut naammasseqqaarlugit aatsaat, siunnersuutit pineqartut uterfigineqassasut. Innuttaasut apeqqutinut tunngaviulluinnartunut isummertinneqannginnerat akuerinngilarput, apeqqullu qitiusoq tassaavoq: Nunatsinni uranimik allanillu qinngornernik ulorianartunik akulinnik paaasoqarlunilu nunanut allanut tuniniaasoqassava?

Uagut naameerpugut. Aamma ilissi naameernissamut pisinnaatitaaffeqarpusi. Illit naameernissamut pisinnaatitaaffeqarputit. Suli kingusinaanngilagut.

Siunissarput pineqarpoq, meeqqatta siunissaat pineqarpoq. Nunatut inuiaqtatigiittullu naleqartitaqarnerput, pissusilersuuteqarnerput nalunneqatiginnissuseqarnerpullu kinguaatsinnut kingornutassiissutissarput pineqarpoq. Nammatassanik atornarluinnartunik kingornutassittariaqanngilagut. Uranip nunatta aningaasaqarnera annaannavianngilaa. Killormulli uranisioneq avammullu tuninniaaneq nunatsinni annertoorsuarnik kinguneqartussaavoq.